

ЗНАЧЕННЯ ЗРОСТАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Проблема зростання продуктивності праці завжди займає важливе місце серед показників ступеня розвитку країни, в умовах будь-якої суспільно-економічної формації. З її дослідженням пов'язують розуміння сутності та значущості соціально-економічного прогресу, оцінку ефективності та перспектив розвитку економіки. Рівень продуктивності праці слугує яскравим індикатором існуючих перспектив та можливостей суспільства у майбутньому.

Розвинуті іноземні країни завдячують своєму різкому та довготривалому підйому економіці саме постійному збільшенню рівня продуктивності праці за рахунок інноваційної та інтелектуальної складової. Фундаментом невпинного та довготривалого вітчизняного економічного зростання також повинно стати постійне збільшення продуктивності праці. Це найкращий, а в умовах кризи єдиний шлях відновлення та збереження конкурентоспроможних позицій держави на світовому ринку. Тому завдання підвищення рівня продуктивності праці повинно займати перші сходинки у планах розвитку країни, регіону й кожного окремого підприємства.

Продуктивність праці показує економічну і технічну сторони суспільного прогресу. Вона визначає стан засобів виробництва на даному етапі розвитку суспільства, ступінь оволодіння стихійними силами природи, можливості виробляти матеріальні блага. Виробничі відносини показують ставлення людей до засобів виробництва, відображають сутність даного способу виробництва, його соціальну структуру, механізм взаємодії людей. Проблема людини розкриває ставлення суспільства до кожного індивіду. Вона з'ясовує ступінь свободи людини, можливість задоволення його матеріальних і духовних

потреб. Положення людини в суспільстві характеризує соціальний аспект прогресу. Чим прогресивніша суспільство, тим більше умов воно створює для розвитку людини та її сутнісних сил. [1]

Остання чверть ХХ століття характеризується переходом країн з індустріальним типом виробництва до постіндустріального етапу розвитку, для якого характерними є специфічні технології, виробничі відносини та власні виробничо-технологічні системи. Особливими для даного етапу розвитку є впровадження інформаційних та комп'ютеризованих систем, розробка та реалізація виробничих технологій, які базуються на нових фізико-технічних та хіміко-біологічних процесах, а також величезною роллю інформації та знань. Все це свідчить про новий етап розвитку, перехід інноваційної економіки, економіки, заснованої на знаннях, яка здатна допомогти подолати кризові явища в економіці та вивести нашу країну на новий етап. Доказом та зайвим підтвердженням цього служить той факт, що «в 70-х роках, в умовах кризових потрясінь капіталістичного господарства, росту інфляції та пов'язаної з цим нестачею фінансових ресурсів, в багатьох країнах почав бурно розвиватися процес, який отримав назву інтенсифікації сфери наукових досліджень та розробок (НДДКР) і який був виражений в таких організаційних та функціональних змінах, які були спрямовані на максимальне підвищення ефективності цієї сфери. [2, С.222]

В умовах ринкової економіки випереджаючий інноваційний розвиток стає однією з головних конкурентних переваг, яка дозволяє вирішити проблему обмеженості всіх видів ресурсів. В той же час у праці В.М. Гейця та В.П. Семиноженка [3, С.157], доведено, що лише розвитку НДДКР недостатньо: «поліпшення конкурентоспроможності і стандартів життя залежить від набагато більшого, ніж тільки від НДДКР. Досягнення кращого освітнього рівня важливе для здібності фірм до ведення інноваційної діяльності, зокрема впровадження нових технологій і організаційних методів, які можуть поліпшити продуктивність. Збільшення інвестування в ІКТ, особливо сумісно з організаційними нововведеннями, може також підняти продуктивність як

приватного, так і державного сектора». Отже для отримання конкурентних переваг в сучасному світі поряд з інноваціями у всіх сферах повинен одночасно зростати рівень освіти населення. Сутність проблеми полягає в тому що нарощування людського капіталу знаходиться в тісному зв'язку з прискоренням технічного прогресу та зростанням продуктивності праці, і як наслідок - послідовним переходом до постіндустріального розвитку. В цьому випадку виникає кумулятивний процес безперервного нарощування людського капіталу.

Не дивлячись на достатньо високий рівень промислового, наукового, освітнього та інноваційного потенціалу, який нам залишився у спадок на початку 90-х років, для нашої економіки є характерним низький рівень засвоєння та використання досягнень НТП, як власного, так і іноземного виробництва. Очікування на формування інноваційної моделі розвитку економіки країни природнім, еволюційним шляхом, так і залишилися очікуваннями. Тому перед державою та суспільством виникає необхідність формування національної стратегії та впровадження політики, націленої на активну побудову засад моделі інноваційного розвитку національної економіки з використанням власного людського капіталу, рівень якого повинен відповідати сучасним вимогам.

Література

1. Гобозов И. А. Социальная философия: учебник для вузов / И. А. Гобозов. – М.: Акад. проект, 2010. [Електронний варіант/ – Режим доступу: http://society.polbu.ru/gobozov_socialphilo/ch63_all.html
2. Современный капитализм: накопление и производительность труда : Монография / Ред. С.М. Никитин. – Москва : Наука, 1984. – 302 с. – На рус. яз.
3. Геєць В.М., Семиноженко В.П. Інноваційні перспективи України – Харків: Константа, 2006. – 272 с.